

KURIKULUM

ZDRAVSTVENOG ODGOJA

šk. god. 2012./2013.

listopad, 2012. godine

1. UVOD

Svrha zdravstvenog odgoja je uspješan razvoj djece i mladih da bi stasali u zdrave, zadovoljne, uspješne, samosvjesne i odgovorne osobe.

Program Zdravstvenog odgoja temelji se na holističkom poimanju zdravlja, koje obuhvaća očuvanje zdravlja i kvalitete života, humane odnose među spolovima i ljudsku spolnost, prevenciju ovisnosti, kulturu društvene komunikacije i prevenciju nasilničkog ponašanja.

Program se zasniva na višedimenzionalnom modelu koji podrazumijeva povezanost tjelesnog, mentalnog, duhovnog, emocionalnog i socijalnog aspekta zdravlja, a ispunjenje i stabilnost u svakoj od navedenih dimenzija pridonosi cjelovitosti razvoja i povećanju kvalitete življenja svake osobe. Podjela programa Zdravstvenog odgoja u module (Živjeti zdravo, Prevencija ovisnosti, Prevencija nasilničkog ponašanja te Spolno/rodna ravnopravnost i odgovorno spolno ponašanje) treba osigurati potrebnu ravnotežu među sadržajima i primjerenu programsku zastupljenost različitih aspekata zdravlja. Ipak, moduli nisu i ne trebaju biti strogo odijeljeni pa se mogu prepoznati srodni sadržaji, odnosno ciljevi koji se isprepliću i prožimaju.

CILJEVI:

- Očuvanje zdravlja i kvalitete života učenika
- Prevencija ovisnosti i nasilničkog ponašanja
- Razvoj humanih odnosa među spolovima
- Razvoj socijalnih vještina, društvene komunikacije i samopouzdanja
- Osposobljavanje za kritičko prosuđivanje vlastitog ponašanja i postupaka
- Uvažavanje različitosti među ljudima
- Razvoj empatije i osjetljivosti za potrebe drugih

SVRHA I NAMJENA:

- Uspješan razvoj školske djece i mladih kako bi stasali u zdrave, sretne, uspješne, samosvjesne i odgovorne osobe

NOSITELJI:

- Razrednici (1. - 8. razreda)
- Stručni suradnici (defektolog)
- Učitelji prirode, biologije i TZK
- • Liječnica i med.sestra (školska medicina)

NAČIN REALIZACIJE:

- tijekom godine kroz sate razrednika, tjelesne i zdravstvene kultutre, prirode i biologije korištenjem različitih oblika i metoda rada i poučavanja koji će omogućiti učenicima aktivno sudjelovanje u primjeni predloženih aktivnosti:
- rad u parovima i malim skupinama
- organiziranje predavanja s diskusijama i panel-raspravama
- pedagoška radionica
- igranje uloga
- oluja ideja
- razvoj stavova u raspravi i debati
- analiza slučajeva
- korištenje dostupnih i primjerenih sadržaja sa internetskih stranica i korištenje informacijsko- komunikacijskih tehnologija
- priprema i organiziranje lokalnih preventivnih aktivnosti (izložbe, obilježavanje prigodnih datuma...).

NAČIN VREDNOVANJA I KORIŠTENJA REZULTATA:

- Evaluacija programskih aktivnosti na kraju školske godine; nadograđivanje i mijenjanje programa uz pomoć primjera dobre prakse; anketa za učenike, roditelje i učitelje; rezultati u postupku samovrednovanja

2. Prikaz modula/ razred/ broj sati u okviru sata razrednika

Osnovna škola - razredna nastava

r. b.	Moduli	Razred/planirani broj sati po modulu			
		1. razred	2. razred	3. razred	4. razred
1	Živjeti zdravo	6	6	6	5
2	Prevenција nasilničkog ponašanja	2	3	2	2
3	Prevenција ovisnosti	2	2	1	3
4	Spolna/ rodna ravnopravnost i spolno odgovorno ponašanje	0	0	2	2
Ukupno sati		10	11	11	12

Osnovna škola - predmetna nastava

r. b.	Moduli	Razred/planirani broj sati po modulu			
		5. razred	6. razred	7. razred	8. razred
1	Živjeti zdravo	4	3	5	4
2	Prevenција nasilničkog ponašanja	4	2	2	2
3	Prevenција ovisnosti	2	3	2	2
4	Spolna/ rodna ravnopravnost i spolno odgovorno ponašanje	2	4	3	4
Ukupno sati		12	12	12	12

3. Prikaz planiranih nastavnih sadržaja i očekivanih ishoda

1.razred – Ines Balić

Živjeti zdravo	
Sadržaji/vrijeme realizacije	Ishodi
<p>A - Dodatni sadržaji i ishodi učenja (Sat razrednika - 6 sati)</p> <p>PRAVILNA PREHRANA (1 sat) (listopad) "Dani kruha" Piramida zdrave prehrane (za djevojčice i dječake u dobi od 7 do 9 godina) i higijena jela</p> <p>TJELESNA AKTIVNOST (2 sata)</p> <p>Važnost redovitog tjelesnog vježbanja Pravilno držanje tijela</p> <p>OSOBNNA HIGIJENA (2 sata) "Od danas sam učenik" Uporaba sanitarnog čvora</p> <p>Pravilno pranje zuba po modelu</p> <p>PRVA POMOĆ (1 sat) Krvarenje iz nosa</p> <p>B - Sadržaji i ishodi učenja koji su integrirani u postojeće sadržaje nastavnih predmeta, školskih preventivnih programa, sate razrednika i projekata</p> <p>PRAVILNA PREHRANA TJELESNA AKTIVNOST OSOBNNA HIGIJENA</p> <p>PID "Naše tijelo i zdravlje" Svakodnevne zdrave navike i briga za svoje zdravlje Osnovne prehrambene namirnice - oblik, boja, veličina, okus miris Higijena ruku Higijena zubi i usne šupljine</p> <p>MENTALNO ZDRAVLJE</p> <p>PID "Moja škola" PID "Živimo zajedno" PID "Čistoća okoliša" ŠKOLA I JA To sam ja/ To smo mi Tko sam ja/ Tko smo mi MOJA OKOLINA I JA Moja škola/ Moja obitelj Sličnosti i različitosti KAKO UČITI Samostalno učenje Učenje u paru Učenje u skupini</p>	<ul style="list-style-type: none"> imenovati namirnice s piramide zdrave prehrane za dječake i djevojčice u dobi od 7 do 9 godina pravilno postupati u pripremi, serviranju i konzumiranju jela poštujući pravila lijepog ponašanja (bonton) opisati važnost svakodnevnog tjelesnog vježbanja pravilno držati tijelo prilikom sjedenja u školi i kod kuće opisati pravilnu uporabu sanitarnog čvora primjenjivati stečeno znanje o pravilnoj uporabi nužnika nabrojiti neželjene posljedice nepravilne uporabe nužnika pokazati pravilno pranje zubi i njegu usne šupljine pokazati kako zaustaviti krvarenje iz nosa primjenjivati svakodnevne aktivnosti i navike za unapređenje zdravlja: dnevni ritam, tjelesna aktivnost, spavanje i odmor, redoviti i pravilni obroci, zdravlje i higijena usne šupljine, higijena i pravilan izbor odjeće i obuće razlikovati osnovne prehrambene namirnice po obliku, veličini, okusu, mirisu definirati pojam osobna higijena prati ruke u svim školskim okolnostima/ životnim situacijama: prije jela, nakon uporabe nužnika, nakon bilo kojega oblika izvanučioničke nastave, poslije nastave tjelesne i zdravstvene kulture... prati zube nakon obroka (produženi boravak/ cjelodnevna nastava) opisati sebe i druge imenovati učenike u razredu predstaviti sebe (čime se učenik bavi u slobodno vrijeme; sport, kućni ljubimac, hobi...) izraditi grb/ znak/ plakat svoga razreda/ razrednog odjela predstaviti svoj razred/ razredni odjel/ obitelj tražiti pomoć za sebe i druge primijeniti načine učenja na zadanim primjerima

Prevenција nasilničkog ponašanja	
Sadržaji/vrijeme realizacije	Ishodi
<p>A - Dodatni sadržaji i ishodi učenja (Sat razrednika - 2 sata)</p> <p>PRIMJERENO PONAŠANJE (2 sata) sat SR Radionice "Stop nasilju među djecom" Kako se ponašamo prema drugima (djeci, odraslima i životinjama)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • uljudno se ponašati u različitim školskim situacijama

Prevenција ovisnosti	
Sadržaji/vrijeme realizacije	Ishodi
<p>A - Dodatni sadržaji i ishodi učenja (Sat razrednika - 2 sata)</p> <p>SR "Pravilna prehrana i upotreba lijekova" Opasnosti/ rizici koji nas svakodnevno okružuju - lijekovi u našem okruženju (1 sat)</p> <p>SR "Zabava ili ovisnost" Oprez u svakodnevnom životu - računalne igrice (1 sat)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • prepoznati opasnost od kemikalija i lijekova dostupnih u domaćinstvima te rizike koji se pojavljuju zbog njihove dostupnosti i neprimjerene upotrebe • prepoznati važnost čitanja uputa o korištenju kemikalija i lijekova u kući • prepoznati važnost opreza u svakodnevnom životu • prepoznati ulogu i važnost odraslih u životu i brizi za razvoj djece • prepoznati učinak računalnih igrica na (slobodno) vrijeme učenika

2.razred - Biserka Misir

Živjeti zdravo	
Sadržaji/vrijeme realizacije	Ishodi
<p>A - Dodatni sadržaji i ishodi učenja (Sat razrednika - 6 sati)</p> <p>PRAVILNA PREHRANA (1 sat) SR "Dani kruha - važnost prvog jutarnjeg obroka i međuobroka" Važnost prvoga jutarnjeg obroka i međuobroka</p> <p>TJELESNA AKTIVNOST (2 sata) SR "Osnovne strukture gibanja u svakodnevnom životu" Vrste tjelovježbenih aktivnosti u slobodnom vremenu Osnovne strukture gibanja (biotička motorička znanja) u svakodnevnom životu</p> <p>MENTALNO ZDRAVLJE (3 sata) SR - "Pomažemo starijim osobama - zdravlje i bolest" Naša prava i dužnosti (obveze) Zdravlje i bolest Kako sačuvati zdravlje</p> <p>B - Sadržaji i ishodi učenja koji su integrirani u postojeće sadržaje nastavnih predmeta, školskih preventivnih programa, sate razrednika i projekata</p> <p>PRAVILNA PREHRANA PID "Dani kruha" Obroci - veličina, broj i raznolikost porcija</p> <p>OSOBNNA HIGIJENA PID "Naše tijelo i zdravlje" Higijena odijevanja</p> <p>MENTALNO ZDRAVLJE ŠKOLA I JA PID "Ponašanje u školi i ponašanje među učenicima" Slični smo i različiti</p> <p>MOJA OKOLINA I JA PID "Ponašanje u školi i ponašanje među učenicima" Ponovno smo zajedno</p> <p>KAKO RASTI I ODRASTI PID "Dijete" Kako vidim sebe i druge</p>	<ul style="list-style-type: none"> • opisati važnost prvoga jutarnjeg obroka • odabrati preporučene namirnice za međuobrok (preporuka - donositi ih u školu) • nabrojiti tjelovježbene aktivnosti koje se mogu primijeniti u slobodno vrijeme • opisati osnovne strukture gibanja (biotička motorička znanja) u svakodnevnom životu • primijeniti svakodnevnu tjelovježbu • preuzeti odgovornost za rješavanje obveza • opisati kada se osjećam zdrav • nabrojiti nezdrava ponašanja koja mogu utjecati na zdravlje (nepravilna prehrana, nedostatna tjelesna aktivnost, alkohol, duhan) • izraziti podršku bolesnom učeniku • definirati obrok, primjeren broj obroka i međuobroka • opisati posljedice neredovitih obroka • razlikovati poželjne od nepoželjnih namirnica • preuzeti odgovornost za higijenu odijevanja • poštivati različitosti (dječak, djevojčica; slobodno vrijeme, sport...) • opisati svoje osjećaje • dati prijedloge i podržati prijedloge • izraditi plakat • uvažavati druge (različito mišljenje, ideju...) • usporediti sebe s drugim učenicima • poštivati tuđe osjećaje

Prevenција nasilničkog ponašanja	
Sadržaji/vrijeme realizacije	Ishodi
<p>A - Dodatni sadržaji i ishodi učenja (Sat razrednika - 3 sata) PRIMJERENO PONAŠANJE "Zadirkivanje - što učiniti kad te zadirkuju" Ponašanje u školi (1 sat) Ponašanje prema djeci i odraslima (1 sat) Ponašanje prema životinjama (1 sat)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • opisati neprihvatljivo ponašanje • razlikovati primjereno od neprimjerenog ponašanja • poštivati različitosti • uljudno se ponašati u različitim školskim situacijama

Prevenција ovisnosti	
Sadržaji/vrijeme realizacije	Ishodi
<p>A - Dodatni sadržaji i ishodi učenja (Sat razrednika - 2 sata)</p> <p>SR "Koristimo računala" Odgovornost za zdravlje i odgovorno ponašanje (2 sata)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • prepoznati važnost odgovornosti za brigu o zdravlju i povezanost osobne odgovornosti s odgovornim ponašanjem • objasniti važnost i potrebu zaštite zdravlja i primjene zdravih stilova življenja • pripremiti osobni program zdravog ponašanja

3.a i 3.b - Tatjana Sluganović i Nikolina Jozić

Živjeti zdravo	
Sadržaji/vrijeme realizacije	Ishodi
<p>A - Dodatni sadržaji i ishodi učenja (Sat razrednika - 6 sati)</p> <p>PRAVILNA PREHRANA (2 sata) SR "Voda - posjet Vodovodu/terenska nastava Voda - najzdravije piće (1 sat) Skrivene kalorije* (1 sat)</p> <p>TJELESNA AKTIVNOST (1 sat) SR - "Dan športa" Jednostavna motorička gibanja</p> <p>MENTALNO ZDRAVLJE (3 sata) SR - "Moja postignuća" Postignuća i odgovornost za učenje Razvoj ljudskog tijela Duševno i opće zdravlje</p> <p>B - Sadržaji i ishodi učenja koji su integrirani u postojeće sadržaje nastavnih predmeta, školskih preventivnih programa, sate razrednika i projekata</p> <p>PRAVILNA PREHRANA PID "Naše zdravlje" Podrijetlo i proizvodnja hrane Piramida zdrave prehrane za djevojčice i dječake u dobi od 9 do 12 godina</p> <p>OSOBNA HIGIJENA SR - "Naše zdravlje" Higijena tijela Čistoća je pola zdravlja</p> <p>MENTALNO ZDRAVLJE SR - "Jesam li zadovoljan svojim uspjehom" Izvori učenja</p>	<ul style="list-style-type: none"> • opisati važnost pijenja zdravstveno ispravne vode • prepoznati namirnice bogate skrivenim kalorijama • opisati pravilan način izvođenja jednostavnih motoričkih gibanja • opisati svoja postignuća (školski uspjeh, glazba, sport...) • usporediti svoja i tuđa postignuća • pokazati radost prema tuđem postignuću • sastaviti tablicu postignuća učenika u razredu/ razrednom odjelu • pokazati uvažavanje tuđeg talenta i postignuća • opisati način pohvala i kritika odrediti ciljeve učenja • procijeniti vrijednost učenja • obrazložiti prednosti različitog načina učenja (individualnog, u paru, u skupini) • opisati ljudsko ponašanje • navesti primjer kako se razvija ljudsko tijelo • opisati kako zaštititi duševno i opće zdravlje • pokazati vještinu primjerene komunikacije (brižnost, otvorenost, iskrenost, empatija) • nabrojiti hranjive tvari prema porijeklu i načinu proizvodnje • izdvojiti iz piramide zdrave prehrane preporučene prehrambene namirnice i njihovu količinu u svakodnevnoj uporabi • usporediti namirnice iz svakodnevne prehrane s preporučenim namirnicama u piramidi zdrave prehrane • povezati pojedine preporučene prehrambene namirnice s prirodnim obilježjima zavičaja učenika • povezati piramidu zdrave prehrane s redovitom tjelesnom aktivnošću • opisati provođenje pravilne higijene tijela • nabrojiti posljedice nepravilne njege tijela i neprovođenja • higijene • razvrstati izvore učenja

Prevenција nasilničkog ponašanja	
Sadržaji/vrijeme realizacije	Ishodi
<p>A - Dodatni sadržaji i ishodi učenja (Sat razrednika - 2 sata)</p> <p>PRIMJERENO PONAŠANJE SR - "Upoznajmo sebe i druge" Poštivanje pravila i autoriteta (1 sat) SR - "Diskriminacija - što je to?" Humano ponašanje (1 sat)</p> <p>B - Sadržaji i ishodi učenja koji su integrirani u postojeće sadržaje nastavnih predmeta, školskih preventivnih programa, sate razrednika i projekata</p> <p>PRIMJERENO PONAŠANJE SR - "Promet i ja" Navike i ponašanja</p>	<ul style="list-style-type: none"> • preuzeti odgovornost za neprimjereno ponašanje • prepoznati nasilničke oblike ponašanja • reagirati (potražiti pomoć odraslih) na nanošenje štete ili povrede osoba <ul style="list-style-type: none"> • nabrojiti rizike neprimjerenih ponašanja (u školi, prometu...) • prepoznati rizike neprimjerenih ponašanja • primijeniti mjere sigurnosti (promet, vatra...)

Prevenција ovisnosti	
Sadržaji/vrijeme realizacije	Ishodi
<p>A - Dodatni sadržaji i ishodi učenja (Sat razrednika - 1 sat)</p> <p>SR - "Ovisnost - što je to?" Ponašanje i naše zdravlje (1 sat) pojam zdravlja u holističkom kontekstu</p>	<ul style="list-style-type: none"> • prepoznati kako sredstva koja uzrokuju ovisnost utječu na osjećaj zdravlja • opisati kako ovisničko ponašanje utječe na zdravlje

Spolna/rodna ravnopravnost i odgovorno spolno ponašanje	
Sadržaji/vrijeme realizacije	Ishodi
<p>A - Dodatni sadržaji i ishodi učenja (Sat razrednika - 2 sata)</p> <p>Odgovornost i poštovanje prema vlastitom tijelu (2 sata)</p> <p>SR - Projekt "Jedno od pet"</p>	<ul style="list-style-type: none"> • prepoznati potrebu brige o vlastitom tijelu i važnost pozitivnog odnosa prema njemu • iskazati što je prihvatljiv, a što neprihvatljiv tjelesni dodir • prepoznati promjene uloga rođenjem djeteta u obitelji

4.razred – Marija Kurbanović

Živjeti zdravo	
Sadržaji/vrijeme realizacije	Ishodi
<p>A - Dodatni sadržaji i ishodi učenja (Sat razrednika - 5 sati)</p> <p>TJELESNA AKTIVNOST (1 sat) SR - "Igram do sebe" Pravilan odabir tjelovježbenih aktivnosti za samostalno vježbanje u slobodnom vremenu</p> <p>MENTALNO ZDRAVLJE (3 sata) SR - "Kako se osjećam u obitelji i školi" Sudjelujemo u životu škole Rješavanje problema i donošenje odluka</p> <p>SR - "Kako prihvatiti svoje jake i slabe strane" Razvoj samopouzdanja</p> <p>Rast i razvoj ljudskog tijela od začeca do puberteta (1 sat)</p> <p>B - Sadržaji i ishodi učenja koji su integrirani u postojeće sadržaje nastavnih predmeta, školskih preventivnih programa, sate razrednika i projekata</p> <p>PRAVILNA PREHRANA PID - "Ljudsko tijelo" Redovita tjelesna aktivnost, odmor Svakodnevne zdrave navike i briga za svoje zdravlje</p> <p>OSOBNNA HIGIJENA PID - "Živjeti zdravo" Važnost osobne čistoće/ higijene</p> <p>MENTALNO ZDRAVLJE KAKO RASTI I ODRASTI PID - "Živjeti zdravo" Uvažavanje različitosti Osobnost pojedinca Pubertet</p> <p>UČITI KAKO UČITI SR - "Učenje je naša prva zadaća" Samostalno učenje Učenje s prijateljem Kako lakše učiti Duševno i opće zdravlje</p>	<ul style="list-style-type: none"> • pokazati primjer tjelovježbene aktivnosti u slobodnom vremenu prema osobnom izboru • izraziti mišljenje o „svome mjestu u školi“ • uvažavati međusobne osjećaje • osjećati se dobro • iskazati suosjećanje • kontrolirati negativne emocije • uskladiti ponašanje u različitim životnim situacijama • definirati problem • objasniti kako je netko (npr. lik iz književnosti) riješio problem • strukturirati šest koraka rješavanja problema • pokazati samopouzdanje • objasniti razvoj ljudskog tijela od začeca do puberteta • opisati ljudsko tijelo kao cjelinu organskih sustava • navesti čovjeka kao biološko, društveno i socijalno biće • primijeniti svakodnevne aktivnosti i navike za unapređenje zdravlja - dnevni ritam spavanja i odmora, prehrane (redoviti i pravilni obroci), tjelesne aktivnosti; pravilno držanje tijela, držanje tijela prilikom učenja u školi i kod kuće, zdravlje i higijena usne šupljine, higijena i pravilan izbor odjeće i obuće • voditi dnevnik prehrane • objasniti važnost osobne čistoće (čuvanje zdravlja od bolesti/zaraznih bolesti) • nabrojiti zarazne bolesti koje se prenose nečistim rukama(kihanjem, kašljanjem, dodirrom) • odgovorno se odnositi prema vlastitom zdravlju • iskazati suosjećanje • kontrolirati negativne emocije • uskladiti ponašanje u različitim životnim situacijama • analizirati svoj uspjeh u školi • preuzeti odgovornost za učenje • planirati vrijeme učenja • primijeniti tehniku/ metodu kojom se najlakše uči • obrazložiti vrijednost učenja • pružiti pomoć prijatelju u učenju

Prevenција nasilničkog ponašanja	
Sadržaji/vrijeme realizacije	Ishodi
<p>A - Dodatni sadržaji i ishodi učenja (Sat razrednika - 2 sata) PRIMJERENO PONAŠANJE SR - "Uljudbena komunikacija" Poželjna ponašanja (1 sat) SR - "Budi mi prijatelj" Životne vještine (1 sat)</p> <p>B - Sadržaji i ishodi učenja koji su integrirani u postojeće sadržaje nastavnih predmeta, školskih preventivnih programa, sate razrednika i projekata</p> <p>PRIMJERENO PONAŠANJE PID - "Ljudsko tijelo - moje tijelo" Kako se ponašamo prema drugima (djeci, odraslima i životinjama) Ponašanje u školi</p>	<ul style="list-style-type: none"> • promišljati o načinima mirnog rješavanja sukoba • primijeniti naučene vještine (komunikacija, nenasilno rješavanje sukoba, uvažavanje osjećaja) • primijeniti vještinu reći "ne" u problematičnoj situaciji <ul style="list-style-type: none"> • ponašati se odgovorno prema prijateljima u razredu • pokazati sposobnost preuzimanja odgovornosti • raspravljati o prijateljstvu i značaju prijateljstva

Prevenција ovisnosti	
Sadržaji/vrijeme realizacije	Ishodi
<p>A - Dodatni sadržaji i ishodi učenja (Sat razrednika - 3 sata)</p> <p>SR - "Štetnost droge i opojnih sredstava" Osobna odgovornost za zdravlje i odgovorno ponašanje (1 sat) Mediji i sredstva ovisnosti (2 sata)</p> <p>B - Sadržaji i ishodi učenja koji su integrirani u postojeće sadržaje nastavnih predmeta, školskih preventivnih programa, sate razrednika i projekata</p> <p>PID - "Moje tijelo" Moje tijelo</p>	<ul style="list-style-type: none"> • navesti prednosti zdravih životnih navika • prepoznati izvore vjerodostojnih informacija • prepoznati utjecaj medija i reklama na rizično ponašanje <ul style="list-style-type: none"> • prosuditi o štetnosti ovisnosti • slijediti upute odraslih o postupanju u problematičnim situacijama • tražiti pomoć u slučaju potrebe i/ ili problema

Spolna/rodna ravnopravnost i odgovorno spolno ponašanje	
Sadržaji/vrijeme realizacije	Ishodi
<p>A - Dodatni sadržaji i ishodi učenja (Sat razrednika - 2 sata) SR - "Ravnopravnost među djevojčicama i dječacima" Razlike rodni uloga u društvu/obitelji (1 sat) Rodna očekivanja među vršnjacima u školi (1 sat)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • opisati razliku između spola i roda, odnosno bioloških karakteristika te društvenih očekivanja i normi • prepoznati spolne/ rodne stereotipe u medijima • raspraviti spolne/ rodne uloge u razredu i obitelji

5.razred - Katica Vukoja

Živjeti zdravo	
Sadržaji/vrijeme realizacije	Ishodi
<p>A - Dodatni sadržaji i ishodi učenja (Sat razrednika - 4 sata)</p> <p>PRAVILNA PREHRANA (1 sat) SR - "Dani kruha" Samostalna priprema jednostavnijih međuobroka/obroka za mlade/ npr. voćna užina</p> <p>OSOBNA HIGIJENA (2 sata) Promjene vezane uz pubertet i higijena</p> <p>MENTALNO ZDRAVLJE (1 sat) SR - "Duševno i opće zdravlje" Temelji razvoja mozga Duševno i opće zdravlje</p> <p>B - Sadržaji i ishodi učenja koji su integrirani u postojeće sadržaje nastavnih predmeta, školskih preventivnih programa, sate razrednika i projekata</p> <p>PRAVILNA PREHRANA PRIRODA - "Uzgoj i potrošnja hrane u nas i u svijetu" Izvori hrane u prirodi PRIRODA - "Uzgoj i zaštita biljaka i životinja" Uzgoj biljnih vrsta za ljudsku prehranu Podrijetlo i proizvodnja hrane, proizvodi iz vrta Uzgoj domaćih životinja Izrada jelovnika - pravilna prehrana</p> <p>OSOBNA HIGIJENA PRIRODA - "Čovjekove životne potrebe i prehrambene navike" Čovjek kao biološko biće (građa ljudskog tijela) PRIRODA - "Pubertet I promjene I teškoće u sazrijevanju" Pubertet - promjene i teškoće u sazrijevanju</p> <p>IZBORNA TEMA: Kućni ljubimci (i održavanje higijene) PRIRODA - "Kućni ljubimci"</p>	<ul style="list-style-type: none"> • pripremiti samostalno ili uz pomoć učitelja jednostavni međuobrok/ obrok prema prehrambenim smjernicama • opisati pravilno održavanje higijene spolovila • razlikovati nepravilnosti i deformacije u razvoju od fizioloških promjena koje prate pubertet • objasniti postupke primjene higijenskih uložaka i tampona te važnost njihove redovite zamjene • opisati kako mozak interpretira osjećaje, proizvodi misli, rješava probleme, planira, stvara i pohranjuje uspomene • opisati pozitivan način dokazivanja sebe • preuzeti odgovornost za vlastiti uspjeh • objasniti podrijetlo osnovnih prehrambenih namirnica • nabrojiti izvore hrane u prirodi • razlikovati glad od sitosti • navesti važnost jedenja ribe • dati primjer vlastitog jelovnika pravilne prehrane • opisati osnovnu građu ljudskog organizma • objasniti važnost održavanja osobne higijene • navesti promjene koje se događaju tijekom puberteta • povezati potrebu pojačane higijene tijekom puberteta s pojačanim lučenjem žlijezda znojnice i lojnica • raspraviti o važnosti pojačane higijene djevojčica za vrijeme mjesečnice • opisati postupke pravilnog održavanja higijene tijela • raspraviti o mogućim posljedicama neredovite higijene zuba i usne šupljine • povezati redovito održavanje higijene kućnih ljubimaca (pranje, čišćenje nastambi, uklanjanje nametnika...), veterinarske preglede i cijepljenje (ptičja gripa, bjesnoća...) • raspraviti o važnosti pravilnog odabira kućnog ljubimca (alergije)

<p>TJELESNA AKTIVNOST TZK - "Uvodni sat" Kinantropološka obilježja Motorička znanja i motorička postignuća TZK - "Testovi motoričkih sposobnosti" Poštivanje i zaštita svojega tijela pomoću tjelovježbenih aktivnosti; tjelesne aktivnosti koje unapređuju i štete zdravom rastu i razvoju TZK - "Osnovni koraci aerobika visokog i niskog intenziteta" Tjelesne aktivnosti i spolne razlike TZK - "Cikličko kretanje promjenjivim tempom do 3min" Značaj redovitoga tjelesnog vježbanja kao važan čimbenik regulacije tjelesne mase</p> <p>MENTALNO ZDRAVLJE ŠKOLA, JA I MOJA OKOLINA SR - "Položaj i dužnosti učenika u školi" Pravila razreda - naš ugovor/dogovor Sudjelujemo u životu škole</p> <p>KAKO RASTI I ODRASTI SR - "Rastemo i razvijamo se" Pojedinač i zajednica Životne vještine Rješavanje problema Donošenje odluka Nasilje</p> <p>UČITI KAKO UČITI SR "Učiti kako učiti" Učenje i odrastanje Socijalne vještine</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Razlikovati kinantropološka obilježja, motorička znanja, motorička postignuća • razlikovati tjelesne aktivnosti koje unapređuju ljudsko zdravlje od onih koje štete ljudskom zdravlju • razlikovati promjene u pubertetu između dječaka i djevojčica i njihov utjecaj na tjelesne sposobnosti te dati osobne primjere tih promjena • pratiti promjene u organizmu povezane s osobnim rastom i razvojem pod utjecajem tjelesnih aktivnosti • izračunati indeks tjelesne mase (ITM) • izraditi stablo/ plakat za dobre odnose u razredu/razrednom odjelu • napisati posljedice neprimjerenog ponašanja na osobno zdravlje i zdravlje pojedinca u okolini • preuzeti odgovornost za svoje zdravlje • ponašati se sukladno s pravilima škole • opisati rast i razvoj tijela i ponašanja (pubertet) • imenovati funkcije tijela • imenovati kome se može obratiti za pomoć • imenovati opće stereotipe • pojasniti prednosti i opasnosti stereotipa • primijeniti različite tehnike učenja • procijeniti vjerodostojnost informacija • usporediti najmanje dva izvora informacija • planirati vrijeme i mjesto učenja
--	---

Prevenција nasilničkog ponašanja	
Sadržaji/vrijeme realizacije	Ishodi
<p>A - Dodatni sadržaji i ishodi učenja (Sat razrednika - 4 sata)</p> <p>ŽIVOTNE VJEŠTINE</p> <p>SR - "Iznošenje vlastitog mišljenja i prihvaćanje tuđeg" Temeljni pojmovi komunikacije (1 sat)</p> <p>SR - "Važnost iskrenosti i povjerenja" Emocionalnost (brižnost, otvorenost, empatija, iskrenost) (1 sat) Nenasilno ponašanje/ Problematične situacije (1 sat) (Ne) primjerena vršnjačka ponašanja u pubertetu (1 sat)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • objasniti osnovne pojmove komunikacije • razlikovati nasilno od nenasilnog ponašanja • reagirati na nasilno ponašanje (potražiti pomoć odrasle osobe) • prepoznati različite oblike zlostavljanja • primijeniti socijalnu vještinu kritičkog promišljanja • primijeniti socijalnu vještinu rješavanja problema i donošenje odluka • objasniti kako možemo riješiti moguća nasilja i sukobe • usvojiti pravila ponašanja u opasnim situacijama • opisati povezanost neprimjerena ponašanja s kažnjivim radnjama • prepoznati neprimjerena ponašanja vršnjaka u vrijeme puberteta na konkretnim primjerima (od neželjenih dodira do verbalnog maltretiranja)

Prevenција ovisnosti	
Sadržaji/vrijeme realizacije	Ishodi
<p>A - Dodatni sadržaji i ishodi učenja (Sat razrednika - 2 sata)</p> <p>SR - "Ovisnosti" Alkohol i droge - utjecaj na pojedinca, obitelj i zajednicu (1 sat)</p> <p>SR - "Odgovorno se ponašamo" Rizična ponašanja i posljedice na obrazovanje (1 sat)</p> <p>B - Sadržaji i ishodi učenja koji su integrirani u postojeće sadržaje nastavnih predmeta, školskih preventivnih programa, sate razrednika i projekata</p> <p>Pubertet - promjene i teškoće u sazrijevanju PRIRODA - "Problemi i teškoće sazrijevanja"</p>	<ul style="list-style-type: none"> • prepoznati i povezati štetne posljedice uporabe alkohola i uzimanja droga na pojedinca, obitelj i zajednicu • objasniti posljedice uporabe droga na osobu te odnose s obitelji i vršnjacima • navesti zakonska ograničenja za uporabu alkohola i droga • prepoznati na konkretnim primjerima rizike povezane s uporabom sredstava ovisnosti i ovisničkim ponašanjima tijekom obrazovanja i školovanja • navesti primjere opasnosti za zdravlje od pušenja, alkohola, zlorabe lijekova i droga

Spolna/rodna ravnopravnost i odgovorno spolno ponašanje	
Sadržaji/vrijeme realizacije	Ishodi
<p>A - Dodatni sadržaji i ishodi učenja (Sat razrednika - 2 sata)</p> <p>SR "Uloga i pritisak medija" Uloga i pritisak medija u pubertetu (1 sat)</p> <p>B - Sadržaji i ishodi učenja koji su integrirani u postojeće sadržaje nastavnih predmeta, školskih preventivnih programa, sate razrednika i projekata</p> <p>Pubertet - promjene i teškoće u sazrijevanju PRIRODA - "Put do zrelosti - promjene u pubertetu"</p>	<ul style="list-style-type: none"> • raspraviti kako mediji i internet stvaraju norme izgleda i ponašanja • raspraviti što su stidljivost, zbunjenost i druge neugodne emocije koje se pojavljuju u pubertetu vezane uz fizičke promjene • prepoznati promjene (fizičke, spolne i psihičke) koje se događaju u pubertetu • povezati pojave mjesečnice i polucije sa spolnim sazrijevanjem • razlikovati unutarnje organe za razmnožavanje muškaraca (sjemenici, sjemenovodi, mokraćna cijev) i žena (jajnici, jajovodi, maternica, rodnica)

6.a i 6.b - Ivana Harangozo i Krunoslav Rešetar

Živjeti zdravo	
Sadržaji/vrijeme realizacije	Ishodi
<p>A - Dodatni sadržaji i ishodi učenja (Sat razrednika - 3 sata)</p> <p>PRAVILNA PREHRANA (1 sat) SR - "Dani kruha" Izrada jelovnika prema godišnjim dobima - pravilna prehrana i tradicijska jela kraja</p> <p>MENTALNO ZDRAVLJE (2 sata) SR - "Zanimanje učenik" Zdravlje - najveća dragocjenost Komunikacijske vještine</p> <p>B - Sadržaji i ishodi učenja koji su integrirani u postojeće sadržaje nastavnih predmeta, školskih preventivnih programa, sate razrednika i projekata</p> <p>PRAVILNA PREHRANA</p> <p>PRIRODA - "Biljke i gljive u kontinentalnoj i listopadnoj šumi" PRIRODA - "Biljke kontinentalnih travnjaka" Ljekovite biljke u ljudskoj prehrani Otrovne biljke i gljive PRIRODA - "Korist od mora i kopnenih voda" Zastupljenost morskih i slatkovodnih organizama u ljudskoj prehrani</p> <p>TJELESNA AKTIVNOST TZK Promjene kinantropoloških obilježja pod utjecajem tjelovježbenih aktivnosti TZK Sigurnost izvođenja motoričkih gibanja</p> <p>OSOBNA HIGIJENA PRIRODA - "Opasnosti za biosferu" Okoliš i zdravlje Higijena životnih prostora i okoliša (škola, dom, okoliš)</p> <p>MENTALNO ZDRAVLJE UČITI KAKO UČITI Osobna postignuća i školski uspjeh</p>	<ul style="list-style-type: none"> • objasniti važnost prilagođavanja prehrane godišnjem dobu i podneblju • dati primjer vlastitog jelovnika ovisno o godišnjem dobu i tradiciji kraja u kojem učenici žive • izraziti osjećaje raspoloženja i emocije • obrazložiti važnost unapređenja zdravlja • imenovati stvari koje ti pomažu da se osjećaš dobro • prepoznati u kojoj se mjeri ponašanje mijenja pod utjecajem skupine • izraditi jelovnik od sezonskog voća i povrća, uz korištenje lokalno uzgojenog i samoniklog bilja • prepoznati najpoznatije ljekovite biljke i navesti njihovu mogućnost korištenja u prehrani ljudi • prepoznati otrovne biljke u okruženju • objasniti važnost razlikovanja otrovnih i neotrovnih gljiva • istražiti zastupljenost morskih i slatkovodnih organizama u prehrani vlastite obitelji i obiteljima prijatelja • objasniti važnost jedenja ribe • razlikovati potrebnu razinu fiziološkog opterećenja organizma prilikom tjelovježbenih aktivnosti u svrhu učinkovite promjene kinantropoloških obilježja • opisati i pokazati načine čuvanja i pomaganja sebe i drugih za vrijeme tjelovježbenih aktivnosti • povezati poremećaje u okolišu s rizicima za zdravlje ljudi • održavati higijenu životnih prostora • analizirati svoja postignuća • primijeniti različita mjesta i načine učenja • pružati podršku i pomoć vršnjacima • planirati razvoj vještina i novih postignuća • usporediti različite načine učenja • usvojiti sigurnosna pravila u kući, školi i okruženju

Prevenција nasilničkog ponašanja	
Sadržaji/vrijeme realizacije	Ishodi
<p>A - Dodatni sadržaji i ishodi učenja (Sat razrednika - 2 sata)</p> <p>ŽIVOTNE VJEŠTINE SR - "Biti dio skupine" Vrijednosti (1 sat) Promocija odgovornog ponašanja (1 sat)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • usporediti posljedice i utjecaje iz okoline vezane za društveno neprihvatljiva ponašanja • postupiti sukladno pozitivnim vrijednostima • kontrolirati ljutnju • dolaziti redovito na nastavu • poštivati autoritet

Prevenција ovisnosti	
Sadržaji/vrijeme realizacije	Ishodi
<p>A - Dodatni sadržaji i ishodi učenja (Sat razrednika - 3 sata)</p> <p>SR - "I cigareta je droga" Utjecaj medija i vršnjaka prema sredstvima ovisnosti (2 sata)</p> <p>SR - Kako reći "ne" Odolijevanje pritisku vršnjaka - zauzimanje za sebe (1 sat)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • prepoznati i raspraviti osnovne marketinške pristupe i strategije i utjecaj medija na ponašanje • prepoznati manipuliranje informacijama tijekom donošenja odluka u rizičnim situacijama • raspraviti na primjerima životnih situacija utjecaj vršnjaka na donošenje odluka • prepoznati čimbenike koji potiču ovisnička ponašanja • primijeniti „korake” rješavanja problema u donošenju odgovornih odluka • opisati načine na koje se može oduprijeti pritisku vršnjaka (okoline, medija...)

Spolna/rodna ravnopravnost i odgovorno spolno ponašanje	
Sadržaji/vrijeme realizacije	Ishodi
<p>A - Dodatni sadržaji i ishodi učenja (Sat razrednika - 4 sata)</p> <p>SR - "Je li u redu biti osjećajan?" Emocije u vršnjačkim odnosima (2 sata)</p> <p>SR - Uloga medija u vršnjačkim odnosima (2 sata)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • razlikovati pojmove prijateljstvo, zaljubljenost, ljubav, bliskost, seksualna privlačnost • raspraviti kako se stvara bliski odnos između dviju osoba: što nas privlači, kako razumijemo sebe i svoje potrebe, kako izreći vlastite potrebe • opisati neugodne emocije u odnosima s vršnjacima (npr. odbijanje i razočaranje) • navesti i raspraviti pozitivne i negativne primjere napisa o seksualnosti mladih u medijima • prepoznati i raspraviti spolne/ rodne stereotipe vezane uz seksualno ponašanje prisutne u medijima • raspraviti način na koji pornografija prikazuje ljudsku seksualnost te muške i ženske seksualne uloge

7.a i 7.b - Sanja Prister Pejakić i Marija Zelić

Živjeti zdravo	
Sadržaji/vrijeme realizacije	Ishodi
<p>A - Dodatni sadržaji i ishodi učenja (Sat razrednika - 5 sati)</p> <p>TJELESNA AKTIVNOST (1 sat) SR "Živjeti zdravo" Umor i oporavak (radne vještine u službi zdravlja)</p> <p>PRVA POMOĆ (2 sata) Vitalne funkcije organizma; prva pomoć u situacijama kad je ugrožen život - prestanak rada srca, prestanak disanja, krvarenje</p> <p>MENTALNO ZDRAVLJE (2 sata) UČIM SR "Znamo li kako učiti?" Kvaliteta učenja - prevencija izbjegavanja (obveza, neopravdanog izostajanja) SR - "Vršnjački pritisak i samopoštovanje" Vršnjački pritisak i samopoštovanje</p> <p>B - Sadržaji i ishodi učenja koji su integrirani u postojeće sadržaje nastavnih predmeta, školskih preventivnih programa, sate razrednika i projekata</p> <p>TJELESNA AKTIVNOST TZK - "Poligon prepreka na otvorenom" TZK - "Trčanje do 60m iz niskog starta" TZK - "Dizanje lopte visoko na krajeve mreže" TZK - "Ciklično kretanje promjenljivim tempom" Temeljne zakonitosti transformacijskih procesa</p> <p>OSOBNNA HIGIJENA BIO - "Virusi i bakterije" Virusi i bakterije - uzročnici bolesti/ HIV BIO - "Praživotinje" Praživotinje - nametničke praživotinje BIO - "Žarnjaci" Žarnjaci - meduze, vlasulje BIO - "Plošnjaci" Plošnjaci - metilji i trakavice BIO - "Oblići" Oblići - dječja glista, trihinela</p> <p>PRVA POMOĆ BIO - Prva pomoć kod ugriza i uboda životinja (zmijske)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • prepoznati promjene uzrokovane umorom • primijeniti metode oporavka • povezati ozljede koje ugrožavaju rad srca i opskrbu tijela krvlju i kisikom s opasnošću po život ozlijeđene osobe • prikazati simulaciju reanimacije • pokazati mjesta zaustavljanja krvarenja pritiskom na arteriju • pokazati simulaciju zahvata prve pomoći kod gušenja hranom • analizirati svoja postignuća • planirati nova postignuća • provoditi vrijeme u školi (markiranje) • odbiti neprimjerene vršnjačke pritiske • zauzeti se za sebe • opisati temeljne zakonitosti transformacijskih procesa • povezati važnost cijepljenja s nemogućnošću liječenja virusnih bolesti • razlikovati bakterije koje uzrokuju bolesti od korisnih bakterija • opisati načine širenja virusnih i bakterijskih bolesti • objasniti postupke primjene osnovnih mjera zaštite te načine sprečavanja širenja zaraznih bolesti (Vogralikov lanac zaraze) • raspraviti o načinima zaštite od zaraze nametničkim praživotinjama (naglasiti obvezu posjete liječniku prije putovanja u "egzotične" krajeve) • opisati postupke prve pomoći kod ugriza ili uboda životinja • primijeniti osnovne postupke pružanja prve pomoći

<p>MENTALNO ZDRAVLJE ŠKOLA, JA I OKOLINA Pravila lijepog ponašanja i uljudnog ophođenja Pomoć i međusobna suradnja Vrijednosti</p> <p>RASTEM I ODRASTAM SR - "Vještine komunikacije i igre riječima" Mogućnosti i opasnosti svijeta u kojem živimo: Vještine komunikacije</p> <p>ŽIVIM ZDRAVO SR - "Sigurnost na Internetu" Kultura zdravog življenja SR - "Zaštita sigurnosti" Zaštita sigurnosti</p>	<ul style="list-style-type: none"> • opisati temeljne životne (ljudske) vrijednosti • kritički razmišljati o (negativnim) pojavnostima • preuzeti odgovornost za sebe • anketirati učenike u razredu (o nekoj temi) • analizirati rezultate <ul style="list-style-type: none"> • izraziti želje i potrebe, prepoznati osobne načine rješavanja problema i sukoba • nazvati zakonskim imenima ključne probleme • kloniti se problematičnih situacija • zauzeti se za sebe • suprotstaviti se kršenju naših prava i prava prijatelja • pokazati empatiju i razumijevanje <ul style="list-style-type: none"> • objasniti utjecaj i korištenje droga na život osobe i zajednice • donositi odluke u složenim i visokorizičnim situacijama • zauzeti se za sebe i svoje zdravlje • reagirati u neprimjerenim okolnostima (nasilje, neprimjereno ponašanje vršnjaka...)
--	--

Prevenција nasilničkog ponašanja	
Sadržaji/vrijeme realizacije	Ishodi
<p>A - Dodatni sadržaji i ishodi učenja (Sat razrednika - 2 sata)</p> <p>ŽIVOTNE VJEŠTINE SR -Aktino slušanje; Nenasilna komunikacija</p>	<ul style="list-style-type: none"> • primijeniti kvalitetnu komunikaciju • povezati pojmove, vještine i rizična ponašanja s rješavanjem problema i donošenjem odluka (prehrana, vršnjački odnosi, humani međuljudski odnosi, odolijevanje negativnim pritiscima...) • usporediti ponašanja učenika u razredu

Prevenција ovisnosti	
Sadržaji/vrijeme realizacije	Ishodi
<p>A - Dodatni sadržaji i ishodi učenja (Sat razrednika - 3 sata)</p> <p>SR - "Čini li nas cigareta odraslijima?" "Dobar tulum bez alkohola" "Eksperimentiranje s drogama"</p>	<ul style="list-style-type: none"> • prepoznati rizične situacije na primjerima • raspraviti moguće situacije i rizična ponašanja • opisati proces donošenja odluka u rizičnim situacijama • raspraviti moguće situacije i rizična ponašanja • prepoznati specifičnosti odlučivanja i donošenje odluka u rizičnim situacijama • prepoznati povezanost i posljedice rizičnog ponašanja zdravlje • prepoznati rizike i posljedice rizičnih ponašanja tijekom ekskurzija, izleta i izvanučioničke nastave

Spolna/ rodna ravnopravnost i odgovorno spolno ponašanje

Sadržaji/vrijeme realizacije	Ishodi
<p>A - Dodatni sadržaji i ishodi učenja (Sat razrednika - 3 sata)</p> <p>SR - "Dan zaljubljenih" Komunikacija o spolnosti (1 sat)</p> <p>SR - Vršnjački pritisak, samopoštovanje i rizična ponašanja (1 sat)</p> <p>Prihvatanje različitosti u seksualnosti (1 sat)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • objasniti važnost razgovora o spolnosti • primijeniti u komunikaciji „ja“ poruke • raspravljati o vrijednostima i međusobnim odnosima • prepoznati pritiske i rizične situacije u prijateljskim/ partnerskim odnosima • prepoznati i odbiti vršnjačke pritiske i neželjena ponašanja vezana uz spolnost • dati primjer i diskutirati o rizičnim spolnim ponašanjima • prepoznati i protumačiti ulogu niskog samopoštovanja u rizičnim spolnim ponašanjima • prepoznati sličnosti i razlike među ljudima kada je riječ o seksualnosti • raspraviti pojam seksualnih manjina i njihov položaj tijekom povijesti • prepoznati što je stigmatizacija i diskriminacija • prepoznati važnost prihvatanja različitosti

8.razred - Velibor Marijanović

Živjeti zdravo	
Sadržaji/vrijeme realizacije	Ishodi
<p>A - Dodatni sadržaji i ishodi učenja (Sat razrednika - 4 sata)</p> <p>PRAVILNA PREHRANA (1 sat) SR - "Poremećaji hranjenja" Poremećaji hranjenja OSOBNA HIGIJENA (2 sata) Spolno prenosive bolesti</p> <p>MENTALNO ZDRAVLJE (1 sat) SR - "Osobni ciljevi i planiranje postignuća" Osobni cilj/ Planiranje novih postignuća</p> <p>B - Sadržaji i ishodi učenja koji su integrirani u postojeće sadržaje nastavnih predmeta, školskih preventivnih programa, sate razrednika i projekata</p> <p>PRAVILNA PREHRANA BIO - "Od rođenja do smrti" Životni vijek čovjeka: rođenje, smrt i različite faze ljudskoga života BIO - "Mišići" BIO - "Živčani sustav" BIO - "Izmjena tvari, protok energije i zdrava prehrana" Fizički rast i razvoj: dnevni ritam, spavanje, odmor i stres, tjelesna aktivnost, zdrava prehrana BIO - "Građa i uloga ljudskog organizma" Ljudsko tijelo: organi i organski sustavi BIO - "Građa, uloga i bolesti probavnih organa" Probavni sustav: građa i funkcija BIO - "Zaštita i bolesti probavnih organa" Bolesti probavnog sustava BIO - "Tjelesne obrambene tvari" Prehrambene potrebe i problemi u različitim okolnostima: alergije i dijete BIO - "Izmjena tvari, protok energije i zdrava prehrana" KEM - "Biološki važni spojevi" Biološki važni spojevi u prehrani čovjeka BIO - "Izmjena tvari, protok energije i zdrava prehrana" Kemijski sastav, svojstva i uloga biološki važnih spojeva BIO - "Izmjena tvari, protok energije i zdrava prehrana" Minerali i vitamini u ljudskoj prehrani</p>	<ul style="list-style-type: none"> • navesti moguće uzroke poremećaja hranjenja • raspraviti o razlozima preporučenih vrsta namirnica za mlade po obrocima • predložiti dnevni unos hranjivih tvari i soli u prehrani mladih prema čitanju natpisa s deklaracijom prehrambenih namirnica, interpretaciji opisa proizvoda, roka valjanosti • opisati zarazu spolno prenosivim bolestima na modelu HIV-infekcije • obrazložiti važnost prevencije u prenošenju spolno prenosivih bolesti uporabom zaštitnih sredstava (uporaba prezervativa) • analizirati posljedice i utjecaje iz svoje okoline (vršnjaci, mediji...) na zdravlje (višedimenzionalni model) • izraditi plan svoga daljnjega napredovanja (školovanja...) • provoditi analizu SWOT (SPOT) • razlikovati faze ljudskog razvoja (od embrionalnog do smrti čovjeka) te ovisno o njima istaći tjelesne i mentalne promjene u različitim fazama ljudskog razvoja • prepoznati promjene u vitalnim funkcijama svojega organizma • procijeniti vrijednosti izbora zdravoga životnog stila • razlikovati organe i organske sustave prema građi i funkciji koju obavljaju • opisati međusobnu ovisnost i povezanost organskih sustava • razlikovati dijelove probavnog sustava, građu i funkciju pojedinih dijelova • nabrojati najčešće bolesti probavnog sustava • nabrojati najčešće alergene i reakcije do kojih dolazi konzumacijom potencijalnih alergena i opasnostima za zdravlje čovjeka • objasniti zašto je pridržavanje režima prehrane i umjerene tjelesne aktivnosti preduvjet održavanja homeostaze • navesti biološki važne spojeve ugljikohidrate, proteine, masti i ulja • razlikovati kemijska i fizikalna svojstva biološki važnih spojeva • ukazati na važnost minerala i vitamina u ljudskoj prehrani • objasniti važnost održavanja stalnih uvjeta (homeostaze) za zdravlje organizma - nadoknada izgubljenih tvari (vode, minerala...) • odrediti mogući dnevni ritam poštujući vrijeme pravilne izmjene dnevne aktivnosti i odmora

<p>TJELESNA AKTIVNOST</p> <p>TZK - Doziranje, distribucija i kontrola opterećenja tjelovježbe</p> <p>BIO - "Zaštita kostiju i mišića"</p> <p>TZK - Ozljede pri tjelesnim aktivnostima i prva pomoć</p> <p>OSOBNNA HIGIJENA</p> <p>BIO - "Građa i uloga spolnih organa" Građa i uloga spolnih organa</p> <p>BIO - "Začće i razvitak djeteta prije rođenja" Začće i razvitak djeteta prije rođenja</p> <p>BIO - "Odgovorno spolno ponašanje" Odgovorno spolno ponašanje</p> <p>BIO - "Kosti i veze među kostima" Kosti i veze među kostima</p> <p>BIO - "Osjetilo vida" Osjetilo vida: čuvajmo zdravlje očiju i vid; bolesti oka: upala očne sluznice, siva mrena</p> <p>BIO - "Osjetila - osjet sluha i ravnoteža" Osjetilo sluha: zaštita pri radu s bukom; zanimanja koja ugrožavaju sluh</p> <p>BIO - "Krvotok" Krvotok; zdravlje krvi, krvnih žila i srca</p> <p>BIO - "Zaštita organizma od bolesti" Zaštita organizma od bolesti; Limfa; Tjelesne zaštitne tvari; AIDS</p> <p>BIO - "Organi za disanje i glas" Organi za disanje i glas; zdravlje dišnog sustava; gripa, angina, upala pluća, TBC, rak pluća</p> <p>BIO - "Sustav organa za izlučivanje i koža" Sustav organa za izlučivanje, koža; zdravlje bubrega i kože; kožni pigment, žlijezde znojnice i lojnice, zaštitna uloga kože, regulacija tjelesne temperature, akne</p> <p>MENTALNO ZDRAVLJE RASTEM I ODRASTAM</p> <p>BIO - "Ovisnosti" i "Prevenција ovisnosti" Donošenje odluka u visokorizičnim situacijama</p> <p>SR - UČIM- Preuzimanje rizika za uspjeh u školi</p> <p>ŽIVIM ZDRAVO</p> <p>SR - Preuzimanje odgovornosti za sebe i svoje zdravlje</p>	<ul style="list-style-type: none"> • opisati temeljne zakonitosti regulacije opterećenja pri tjelovježbi • znati pružiti jednostavnu prvu pomoć pri ozljedama za vrijeme bavljenja tjelesnim aktivnostima • objasniti potrebu pojačanog održavanja higijene za vrijeme menstruacije • obrazložiti potrebu odgovornog ponašanja za vrijeme trudnoće • objasniti postupke pružanja prve pomoći uslijed ozljede kostiju (lom, uganuće, iščašenje) • objasniti važnost pravilnog sjedenja te korištenja ortopedskih uložaka (npr. spuštena stopala) • opisati postupke zaštite osjetila vida (sprječavanje izlaganja očiju prašini, dimu, vjetru, kemikalijama...) • objasniti važnost održavanja higijene očiju (pranje ruku tijekom mijenjanja leća, korištenje isključivo vlastite) • opisati postupke zaštite osjetila sluha pri radu s bukom te posljedice češćeg izlaganja buci • opisati način mjerenja i obrazložiti važnost reguliranja krvnog tlaka • razlikovati stečenu i urođenu imunost • prepoznati alergene kao tvari koje uzrokuju alergije • objasniti potrebu zaštite dišnog sustava od prašine, plinova (nošenje zaštitnih sredstava) • obrazložiti štetnost pušenja za dišne organe i glasnice • protumačiti važnost disanja na nos, boravka u prirodi, zaštiti od promuklosti i oštećenja glasnica (naprezanje glasnica) • objasniti važnost uzimanja dovoljne količine tekućine • obrazložiti štetnost djelovanja prekomjernog izlaganja kože suncu i nastanak raka • povezati zdrav izgled kože s održavanjem osobne higijene • izraditi stablo/ plakat za pokazivanje odnosa i ponašanja • planirati budućnost • riješiti problem • primijeniti vještine učenja • preuzeti rizik za uspjeh u školi • primijeniti znanja u novim situacijama • poznavati vještine, tehnike i metode izbora • komunicirati humano • preuzeti odgovornost za sebe i svoje zdravlje
---	---

Prevenција nasilničkog ponašanja	
Sadržaji/vrijeme realizacije	Ishodi
<p>A - Dodatni sadržaji i ishodi učenja (Sat razrednika - 2 sata)</p> <p>ŽIVOTNE VJEŠTINE SR - "Komunikacijske vještine" psihologinja Emocionalnost, komunikacija, rješavanje problema, donošenje odluka i timski rad (1 sat)</p> <p>SR - "Nasilničko ponašanje u obitelji" SR - Promocija odgovornog ponašanja, samokontrola (1 sat)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • koristiti pozitivne snage i resurse • ponašati se u skladu s pozitivnom kulturom škole • preuzeti odgovornost za neprimjereno ponašanje • iskazati smisao i spremnost za dijeljenje zajedničkog cilja i vrijednosti

Prevenција ovisnosti	
Sadržaji/vrijeme realizacije	Ishodi
<p>A - Dodatni sadržaji i ishodi učenja (Sat razrednika - 2 sata)</p> <p>SR - "Osobna odgovornost za zdravlje i odgovorno ponašanje" Osobna odgovornost za zdravlje i odgovorno ponašanje (1 sat)</p> <p>SR - "Rizična ponašanja i posljedice" Rizična ponašanja i posljedice na obrazovanje (1 sat)</p> <p>B - Sadržaji i ishodi učenja koji su integrirani u postojeće sadržaje nastavnih predmeta, školskih preventivnih programa, sate razrednika i projekata</p> <p>BIO - "Ovisnosti" i "Prevenција ovisnosti" Ovisnosti</p>	<ul style="list-style-type: none"> • objasniti posljedice korištenja sredstava za mršavljenje i anaboličkih steroida • prepoznati rizike povezane s korištenjem sredstava ovisnosti tijekom obrazovanja i profesionalne karijere • obrazložiti pojam ovisnosti • obrazložiti vezu između alkoholizma, nesreća na radu i u prometu, zlostavljanja, kriminala, gubitka samopoštovanja • razlikovati kratkotrajne i dugotrajne posljedice ovisnosti na zdravlje • navesti opasnosti i štete koju ovisnost donosi pojedincu, obitelji, društvu

Spolna/rodna ravnopravnost i odgovorno spolno ponašanje	
Sadržaji/vrijeme realizacije	Ishodi
<p>A - Dodatni sadržaji i ishodi učenja (Sat razrednika - 4 sata)</p> <p>SR - "Samopoštovanje i odgovorno odlučivanje" Važnost samopoštovanja, asertivnosti i osobnog integriteta za odgovorno odlučivanje (1 sat)</p> <p>SR - "Odgovorno spolno ponašanje" Odgovorno spolno ponašanje (2 sat)</p> <p>B - Sadržaji i ishodi učenja koji su integrirani u postojeće sadržaje nastavnih predmeta, školskih preventivnih programa, sate razrednika i projekata</p> <p>BIO - „Roditelji i potomci“ Roditelji i potomci, Srodnost i raznolikost, Nespolno i spolno razmnožavanje, Biološko nasljeđivanje - Nasljeđivanje spola</p> <p>BIO - "Građa i uloga spolnih organa" Građa i uloge spolnih organa - muški i ženski spolni organi - sporedna spolna obilježja</p> <p>BIO - "Građa i uloga spolnih organa" Građa i uloga spolnih organa Menstruacijski ciklus - računanje ciklusa; plodni i neplodni dani</p> <p>BIO - "Začće i razvitak djeteta prije rođenja" Začće i razvitak djeteta prije rođenja Blizanačka trudnoća</p> <p>BIO - "Od rođenja do smrti" Od rođenja do smrti Životna razdoblja čovjeka</p> <p>BIO - "Odgovorno spolno ponašanje"</p> <p>VJ - "Upoznajemo i izgrađujemo svoj život" Odgovorno spolno ponašanje</p>	<ul style="list-style-type: none"> • izgraditi asertivnost i raspraviti zašto je važna u prevenciji seksualnih rizika • izraziti i jačati osobni integritet bez obzira na „popularnost“ (raspraviti cijenu „popularnosti“ među vršnjacima) • raspraviti utjecaj medijskih poruka i izgraditi pozitivnu sliku o vlastitom tijelu • definirati odgovorno seksualno ponašanje • objasniti što znači "ne" u komunikaciji o spolnosti • prepoznati i definirati različite oblike nasilnoga seksualnog ponašanja (kako izbjeći situacije u kojima postoji rizik seksualne agresije) • raspraviti rizike preranog stupanja u seksualne odnose • raspraviti pitanje odgađanja seksualnih odnosa i pojam apstinencije • opisati gene kao nositelje nasljednih osobina • razlikovati spolno od nespalnog razmnožavanja • opisati značajke spolnog razmnožavanja (oba roditelja - žena/ženka i muškarac/ mušjak, odnosno ženska jajna stanica i muška spolna stanica - spermij, raznolikost potomaka) • obrazložiti važnost genske raznolikosti za opstanak života • opisati kako muške spolne stanice (spolni kromozomi X i Y) određuju spol • povezati građu i ulogu spolnih organa • opisati menstruacijski ciklus • opisati pojavu menstruacije i polucije kao znak spolne zrelosti organizma i mogućnost oplodnje • obrazložiti zašto spolnu zrelost treba pratiti odgovorno spolno ponašanje • povezati menstruacijski ciklus s plodnim i neplodnim danima • navesti osnovne načine kontracepcije • obrazložiti ulogu kontracepcije • opisati razvoj ploda prije rođenja • razlikovati pojmove trudnoća i porođaj • nabrojiti znakove trudnoće: izostanak mjesečnice, tjelesne promjene • opisati ulogu posteljice i pupčane vrpce • razlikovati pojmove zametak i plod • obrazložiti potrebu odgovornoga ponašanja u trudnoći • opisati značenje pojedinih razdoblja u životu čovjeka • opisati promjene na članovima obitelji i zncima tijekom različitih životnih razdoblja • usporediti tjelesno i spolno sazrijevanje • navesti sličnosti i razlike među spolovima • navesti spolno prenosive bolesti i njihove uzročnike • navesti načine prevencije prenošenja spolno prenosivih bolesti • istaknuti značenje spolnoga odnosa sa zaštitnim sredstvima

Na osnovi članka 28. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi i članka 11. Statuta Osnovne škole „Ivan Meštrović“ Drenovci, Učiteljsko vijeće na sjednici održanoj 26. listopada. 2012. godine donosi **Kurikulum zdravstvenog odgoja** kao nadopunu **Kurikulumu Osnovne škole „Ivan Meštrović“ Drenovci za školsku 2012./2013. godinu.**

Ravnateljica škole:

Marijana Raguž